

Is de Engel des Heren Yeshua

Dächsel Bijbelverklaring (uitg.: Den Hertog)

Gen.16:7. **En de Engel¹ des HEREN**, van een gewone Engel wel te onderscheiden; hier voor de eerste maal vermeld, die in de persoon van Christus vlees geworden is, en reeds onder het O. Verbond, de gedaante van een mens of een Engel aannam, en nu ook als gezant Gods Hagar was nagegaan, om haar van haar weg terug te leiden; die Engel des Heren **vond haar aan een waterfontein in de zuidwestelijk van Kanaän gelegen, zeven dagreizen lange woestijn, namelijk aan de fontein op den weg van Sur** (muur).

¹ Door geheel het O. T. wordt er een bestendig onderscheid gemaakt tussen God, die in het verborgene woont, en het Wezen, dat God openbaart bij uitnemendheid, en dat waar het Hem openbaart, tevens God gelijk is. Dat Wezen, die openbaring Gods, die aan Hem gelijk, en tevens van Hem onderscheiden is, heet doorgaans: "*de gezant (Engel) des Heren*" (Maleach Jehovah) en ook zonder meer "*God*" (El, Elohim, Adonai en Jehovah). Deze Engel des Heren is reeds de leidsman der aartsvaders (vgl. 48:15,16). Deze is het, die Mozes roept (Exod. 3:2vv.) en het volk van Israël leidt door de woestijn (Exod. 14:19; 23:20; Jes. 63:9). Hij is de voorvechter van de Israëlieten in Kanaän (Joz. 5:13) en ook later de gids en bestuurder van het verbondsvolk (Richt.2:1vv.; 6:11; 13:3). Bij Jesaia heet Hij: de "*Engel des aangezichts*" (Jes. 63:9), bij Daniël: "*Michaël*" (Dan. 10:13vv.). Bij de laatstgenoemde profeet zendt Hij Gabriël tot dezen. Bij Zacharia meet hij het nieuw te bouwen Jeruzalem af, en zendt Hij de Engel tot de Godsmen, die met dezen spreekt. (Zach. 1:2). Bij Maleachi komt Hij voor als de Engel des Verbonds, wiens komst door het volk met smachtend verlangen wordt tegemoet gezien, en van wie aan dat volk wordt beloofd, dat Hij tot Zijn tempel zal wederkeren (Mal. 3:1). Nergens spreekt in het O. T. enige Engel rechtstreeks als God; de Engel Gabriël bij Daniël en de Engel, die bij Zacharias met de profeet spreekt, onderscheiden zich kennelijk van Jehovah. De gezant des Heren daarentegen, zowel hier als elders, spreekt zeer dikwijls als Jehovah, en Zijn verschijning wordt meermalen aangemerkt, als die van God, de Allerhoogste zelf, God getuigt uitdrukkelijk van deze Engel: "*Mijn naam (Mijn geopenbaard wezen) is in Hem.*" (Exod. 23:21). Zijn naam, "*gezant*" of "*Engel*" moet in zeer algemene betekenis worden verstaan, en geenszins zo worden opgevat, als gaf die de natuur van een soort van wezens of van Engelen te kennen, welke Hij zou hebben aangenomen (vgl. Hebr. 2:16). In het N. T. hebben: "*Woord, Zoon, Evenbeeld, Afschijnsel Gods*" dezelfde betekenis als: "*het aangezicht Gods, dat naar de mensen toegekeerd is; de openbaring van de verborgen God.*" Betrekking heeft hierop inzonderheid de door Christus herhaaldelijk gebezigde uitdrukking: "*die Mij gezonden heeft*" en "*Ik ben van de Vader gezonden*" (Mat. 10:40; Luc. 10:16; Joh. 5:23; 6:29; 17:3 enz.), gelijk Hij Hebr. 3:1 "*Apostel*" heet. De eens te verwachten verschijning van deze Godmens op de aarde, wordt door het gehele O. T. heen op tweeërlei wegen voorbereid; aan de ene zijde wordt een menselijk gezant beloofd, die boven alles groot en heerlijk zou zijn (later de Messias, de Gezalfde des Heren), aan wie tevens goddelijke namen, eigenschappen en werken worden toegeschreven (zie Hfst. 49:10; Ps.2, 110; Jes.2:5; Micha 5:1); en aan de anderen kant komt de persoonlijke onderscheiding tussen de verborgen God en het Wezen, waarin God zich zelf openbaart, steeds duidelijker en ondubbelzinniger uit, waarom dan ook Johannes, de wegbereider des Heren, in Christus de Eeuwige erkende, die boven alles was. (Joh. 1:15; 3:31).

(Gerlach)

Bijbelse Encyclopedie (uitg.: Kok).

De figuur van de *Engel des HEREN* (hebr. *malak jahwe*) treedt in het OT op in Gn. 16:7vv. (Hagars vlucht voor Sara); Gen. 22:11vv. (Abrahams offer van Isaäk); Ex. 3:2 (de brandende braamstruik); Num. 22:22-35 (Bileams zegen en vloek); Ri. 2:1vv. (Israël bij Bochim); Ri. 5:23 (lied van Debóra); Ri. 6:11,21v. (Gideons roeping); Ri. 13:3,13-21 (Simsons geboorte); 2 Kon. 1:3vv. (ziekte van Achazja); 2 Kon. 19:35; Jes. 37:36 (Sanheribs leger verslagen); Ps. 34:8; 35:5v.; Zch. 1:11v. (eerste nachtgezicht); Zch. 3:1-6 (vierde nachtgezicht); Zch. 12:8 (herstel van Jeruzalem). In gelijke betekenis wordt hij *Engel Gods* genoemd in Gen. 21:17 (Hagar en Ismaël in de woestijn); Gen. 31:11 (Jakobs vlucht van Laban); Gen. 48:16 (Jakobs zegen over de zonen van Jozef); Ex. 14:19 (uittocht uit Egypte); Ri. 6:20 en 13:9 (zie boven). In Jes. 63:9 heet deze figuur: de *Engel Zijns aangezichts*, en in Mal. 3:1 de Engel des verbonds. Van de genoemde plaatsen wordt alleen in Ri. 5:23; 2 Kon. 19:35; Jes. 37:36; Ps. 35:5v. en Ex. 14:19 de *Engel des HEREN*, c.q. de Engel Gods, de Engel Zijns aangezichts, de Engel des verbonds niet uitdrukkelijk met Jahwe, c.q. God geïdentificeerd, maar aan de context is geen argument te ontleen dat tégen deze identificatie zou pleiten. Op grond van de identificatie in alle andere plaatsen moet men concluderen, dat de *Engel des HEREN* een persoon is in het OT, in wie God Zelf Zich openbaart en die met Hem in wezen één is, maar tegelijk van Hem onderscheiden. In het OT verschijnt de *Engel des HEREN* tot verlossing van het leven van het volk van God.